مدير ، محمد قدير تره کی
اداره : دعمومي مطبعې له څنګه- کابل
بې امضاء مقالې د مدير له خوا ليکلې کيږي
بې د تعطيل له ورځو هره ورځ خپريږي

اصلاح

حسـا يو به کا لنی شپږ ميـا شتنی
د کـابل په ښار کښې ۲۵- افغانی ۱٤- افغانی
په افغانستان کښې ۳۰- افغانی ۱۸- افغانی
په دباندنيوهوادو کښې يونيم پونډ ۱۸ شلنګه

کڼه (۱۳٦) کال (۱۵) پنجشنبه (۷) ددلو ۱۳۲۲ش (اول) دصفر ۱۳٦۳ ق (۲۷) دجنوری ۱۹٤٤ ع پر له پسې لمبر (۳۷٤۳)

PROPERTY OF ACKU

ښاغلی قـانـع :

زمنی اقتصا دی وضعيت او

اولوسی دودونه
(٤)

چه ددودواوسيالداری په ډول نه بلکه نقديا جنس ، پوخ يا اوم، پټ يا ښکاره رښتيانی نيستمنو او حقيقی مستحقينو ته ورکول کيږی اوبس .

دخوښۍ دودونه :

ممکنه ده دځينو قومونو او اولوسونو دخوښۍ دودونه په يو ډول او دځينو نورو په بل ډول وی مګر په هر ډول چه وی پر دی پو هيږو چه دډير و مصارفو لازموونکی به وی. يوله هغو ځنی چه مايه خپل اولوس کښې ليدلی د (خوږی) په نوم دودی چه په لمړيو کلو کښې ئی (غولی ناسته) هم ورته ويلی او البته همدغه دودته په فارسی سره (شيرينی خوری) ويل کيږی .

دغه نوموړی دودچه غالبا وروسته تر کوژدنی اولمړی ترواده او بعضاً سم له کوژدنی سره اجرا کيږی لکـه چه ښه مه يه زړه دی تقريباً (۳۰) کاله لمړی په دری څلور سيره وريژو پخولو او په يوه اندازه ميوی اودواړو خوا خوښيا نو له پلوه دخوتنو محدو دو سړيو په ټولېدلو سره به ئی صورت نيولو . مګر ددی په اثرچه کـال پـه کـال ئی ترقی کوله په دی نژدی راوروسته کلو کښې تقريبا په شل پنځه ويشت سيره وريژو پخولو او تر دوه دری سوه داولوسی افرادو په ټولېدلو اونسبتاً په ډيره اندازه ميوه وېشلو سره هغه دود اجرا کېدلو چه دابايد ديو واده خرڅ و ګـانه شی .

نو که علاوه داولوس پر ويشلو دی مسئلی ته هم توجه وشی چه دا دود ياخو پيغی له منځه لری او يا په محدود ډول قرار ور کړشی چه يوازی دمعاملی دخاوندانو دخوتنو نژدی خپلوانو په ټولېدلو او په څه معمولی پخلی ، يا په څه وچی يا تازه ميوی وېشلوئی دود اورواج کړی ډيره به ښه وی اوله نن ورځنی اقتصادی وضعيت سره بـه يووړ اقدام بلل کيږی .

واده :

اکـثراً دواده دودی- ور کولو دوه وخته رواج مو ډلی دی نو کـه ديو اولوس خوونړ يوته ويشلو سر ه سم دواده ډوډی- ور کولوته هم يـو وخته قرار ور کړشی د ابه هم له زمنی اقتصادی وضعيت اودو ګړو دشته منی له حالت سره وړاومناسب اقدام و ی او اولوسی مشرانو به دخپلو دمشرتوب وجدانی وظيفه لکه چه ښـائی همغسی په ځای راوړی وی .

که مونږ له يوی خوا دما يحتـاج موادوداد قيمت فوق العاده لوړ تيااوله بلی خواد اکـثره و ګړوبی استعدا د ی ترژوری کتنی لاندی ونيسو البته داموضوع به يوه مهمه اودهر راز ممکنه اصلاحاتووړ و بولو اوددی دپار ه چه مونږ به دخپلی جامعی دپاره يو دستايلووړ خدمت کړی وی له هيڅ راز زيار ښکلو څخه به ځانو نه ونه سپموو. « پاتی په ۲مخ کښې »

کورنی خبرونه

جوابيهٔ تلګرام اعليحضرت

همايونی از طرف اعليحضرت عبدالعزيز
ابن سعو دشاه حجاز

اعليحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان - کابل !

از تلګرام تبريکيهٔ که بمنا سبت سالګرهٔ جلوس مامخابره فر موده اند صميمانه تشکر نموده ازان اعليحضر ت تمنادارم که آرز و ها ی بهتر ين مرا براى سعادت شخص ا عليحضر ت ورفاه ملت افغـا ن قبول فرمايند . (عبدالعزيز)

جوابيهٔ تلګرام ذات مبارك

شا هانه که ا ز طر ف ا عليحضرت (ګستاف) پادشاه سويدن رسيده است

اعليحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان- کابل!

بااظهار تشکر ا ت صميما نه ا ز تلګراميکه اعليحضرت بمناسبت ورو د سال نو مخابره فرموده اند تمنادار م آرزوهای صميمانهٔ مرا بر ای سعادت شخص اعليحضرت وترقی و تعالی ملت افغان قبول فرمايند. (ګستاف پنجم)

تلګرام تبريکيه که بحضور

اعليحضر ت هما يو نی از طرف والاحضرت (نيکولا دوهورتی) نائب السلطنهٔ هنګری موا صلت نمو ده ا ست

اعليحضرت محمد ظاهر پاد شاه افغانستان - کـابل !

از اعليحضرت تمنا دا ر م که به مناسبت ورود سال نو آرز و ها ی صميمانه را که برای سعاد ت شخص اعليحضرت وترقی و تعالی مملکت شا ن بدل می پر ورانم قبول فر ما يند . (نيکولا دوهورتی نائب السلطنهٔ هنګری)

جوابيهٔ تلګرا م تبر يکيه

که از طرف اعليحضرت همـايونی بعنوان نيکولا دوهورتی نائب السلطنه هنګری مخا بره شده است

والاحضرت (نيکولادوهورتی)، نـائب ا لسلطنهٔ هنګری- بوداپست !

از تبر يکـات و تمنيات نيك والاحضرت شما که بمنـاسبت سال نو اظهار فرموده ايد تشکر نموده خواهشمندم آ رزو های صميمانه مارا برای سعادت شخص خودور فاه ملت ومملکت هنګری قبول فرمايند . (محمد ظـاهر پـادشـاه افغانستـان)

ورود محصلين افغا نی بو طن

کـابل : ښاغلی عبدالرزاق خا ن کـند کمشر محصل افغا نی که بشق ار کـانحربيه تحصيل وديپلوم حاصل نموده و ښاغلی تا ج محمد خا ن کـند کمشر که بصنف ا ستحکـام تحصيل وشها دتنا مهٔ مکتب طبقات فن را حاصل نموده و ښا غلی خوا جه خليل الله خان کـند کمشر که بصنف پياده تحصيل وشهادتنامهٔ مسلك پياد ه راحاصل نموده وتازه وارد و طن شده اند بحضور وا لا حضر ت وزير حربيه غازی تشرف حاصل نموده ومورد نوازش والاحضرت غـا ز ی واقع شد ند . (باختر)

دباندنی خبرونه

برلين : د کرچ په شمال کښې دروسانو فشار د ډيرو ټانکونو او الوتکو په مرسته جاری دی. د کيروفو ګراد په شمال کښې روسانو د ډيرو فر قو په مرسته پر جرمنيانو حمله و کړه خو ددوی ټولی حملی رد شوې د(پو کر و يچی) په ناحيه کښې جرمنيانو کـاميابی حملی و کړې او د روسانو متقابلی حملی رد شوې د (پر يپت)او (بريسينا) په مينځ کښې د روسانو حملی ر د شوې دالمن دغدير په شمال او دلينينګراد په جنوب کښې دروسانو حملی جا ری وې اوپه ځنو ځايو کښې کـلـکه جګړه جاری ده د ايطاليا په جنوب کښې د متحدينو حملی چه دالوتـکو اود توپو په مرسته و شوې رد شو ې د(متينو) په ناحيه کښې د متحدينو قواؤ دجرمن دپيش قراول له قو اؤ سر ه تماس موندلی کړ او جرمنيانو خو بندياں ځنی ونيول جرمنی الو تکو پر عسکر پياده کوونکو بيړيو پرله پسی حملی و کړی او ۳ مخر به اويوه تجارتی بيړی ئی په يقينی او(۳) نوری بيړی ئی په غالب ګمـان سره ډوبی کړی بر سيره پر د غه و (۱۱) نورو بيړيو ته ئی درو ندزيان اړولی دی . پرون دمتحدينو يو سيل الوتـکو دجرمن پر غرب باندی حمله راوړه او (۱۵) حمله راو وړونکی الو تکی ځنی را واچولی شوی . (ترانس اوشن)

برلين : جنرال ډيټ مار دجرمن معرو فه نظـامی مبصر د لينينګر ا د په جبهه کښې دروسانو پر نوی حمله تبصره کړی اووائی چه: په دغه جبهه کښې دجرمنی قواؤ دايلا ستـکی تد افعی وضعيت به دشرق په محاذ کښې دجرمن دنورو قواؤ وجبهوته ګټور ثابت شی ځکه چه روسان داسی نظر يه لری چه دجرمن قوا و ی يو د بله سره جلا اوهره قوه په بيله جبهه کښې محاصره کړی خود جرمن اعلا قو ما ند ا ن په هر ځای کښې هوښيـار اورو سا ن به نه پريږدی چه پردوی باندی نابو بره حمله و کړی. (ترانس اوشن)

ملبورن :دمتحدينو يو لوی سيل الوتـکو په نيو برټن کښې پر رابال حمله و کړه اوپه هوائی جګړه کښې ئی لږ تر لږه دجاپان (٤٦) الوتـکی راواچولی دمتحدينو الوتکو دنيو برټن په شمال کښې د(ادميرالتی) وجزيری ته نژدی دجاپان پر بيړيو بمبا ری و کړ ه اود حمل او نقل ۲ بيړ يو ته ئی تاوان واړاوه او۳ نورو دحمل اونقل بيړيو ته ئی اور واچاوه دمتحدينو الوتـکو دمار شال په جزائرو کښې پر خپلو نخښو بمباری و کړ ه د آستريليا عسکر د(رامو) په ناوه کښې د (بو ګـاجيم) خواته وړاندی ځی دمتحدينوالوتـکو دراباال پر هوائی مر کز دجاپان (۸) الوتکی خرابی او ياتاوانی کړې اودرابال په بندر کښې ئی يوی بار وړونکی بيړی- ته اور واچاوه دمتحدينو بلی ټولګی الوتکو په (ويواك) کښې دجاپان (٤) الوتکی دځمکی پر مخ خرابی کړې او دمتحدينو بل سيل الوتکو دسليمان په جزيرو کښې دجاپان پر نظامی تا سيساتو بمباری و کړه .

دجاپان الوتکو د (امپرسا ګو ستا) په خليج کښې دا تا زونی پر نظا می تاسيسا تو بمباری و کړه اولږ څه تاوان اوښتی دی .پر رابال باندی دحملی څخه دمتحد ينو (٥) الو تکی بير ته ندی راغلی . (ريوتر)

نوی دهلی : دمتحدينو دحر بی اعلی قوما ندانی اعلاميه دآ سياد شر قی جنوب نه وائی چه: د چين عسکرو د بر مادشمال په وادی هو کـانګ کښې وړاندی تللی دی او دتائينا ګاؤ کلی ته په ۵۰۰ ګزه فاصله سره رسيدلی دی. يوه غونډی- چه د بوتی دونګ وغرب ته دارا کـان په محاذ کښې واقع ده دجاپان دعسکرو نه په ۳ ميلی فاصله سره توله ونيوه شوه داتاز ونی آلو تکو د جـاپان پر بيړ يو دمر ګونی په بندر کښې چه دبر ما دجنوب غرب په ساحل کښې واقع دی بمباری و کړه اويوداوسپنی دخط پل چه و،مچينا ته نژدی دی ژوبل کړ دانـګريز بم اچو ونکو الو تـکو د جاپان دسيند دحمل او نقل په چارو اوپه عسکری مر کزو دمنچياناو تو تګو چه د ماندلی په منطقه کښې اودرنـګون داوسپنی دخط په منځ کښې واقع ده بمباری و کړ ه دمتحدينو دوی الوتـکی خپلو مر کزوته ندی راغلی.(ريوتر)

چونګکنـګ: دچين حر بی ابلاغيه وائی چه:د اتا زونی الوتـکو په تيره مياشت کښې د چين د جنوب او جنوب شرق په اوبو کښې د جاپان په (۳۰) زره ټنه ظرفيت بيړی- ډ و بی کړ يدی. (ريو تر)

لندن: دريوتر آ ژانس اطلا ع اخيستی ده چه په څو راتلونکو مياشتو کښې د ډومينيونو د صدر اعظمانو د مجلس دجوړولو پلانونه چه د سه شنبی په ورځ په دار العوام کښې « اتلی »د صدراعظم نائب دهغه په خصوص کښې ويل کړی وه تـکميل شويدی .ددی مجلس د جو ړ يد لو تا ر يخ به صد ر اعظما نو ته د را خو ځيدلو او په کـنفرا نس کښې د شر کت دپـا ره ښه فر صت و ر کړی په دی مجلس کښې به پر مخصوصه موضوع مبا حثه ونشی بلـکه دمشتر که مفا د په خصوص کښې به خبرنه اودافـکارو مبا دله و شی. دمعلو ميدو له قراره چر چل ديوه کال راهيسته د دا سی مجلس د جوړيدلو دپاره اصرار کاوه پخو اتر دی جنرال سمټس اود آستريليا او نيوزيلينډ صدر اعظمان په مختلفو وختو کښې لند ن ته راغلی دی او اوس بيا د ډومنيونو ټولو صدراعظمانو په د ی مجلس کښې دشموليت دپاره دچرچل بلنه قبو له کړيده د(۱۹۳۷) کال دجون په مياشت کښې دډومنيونو صدر اعظمان په لندن کښې سره يوځای شوی وه. (ريوتر)

لندن : دسه شنبی په ورځ چرچل دډا ؤننګ ستريټ په (۱۰) نمبر کښې دچين ددوستانه هيئت له اعضاؤ سره ملاقات و کړ .په لندن کښې دچين لوی سفير ددغه هيئت هر يو عضوو چرچل ته معر فی کـاوه . (ريوتر)

دشپی وستری خبر ونه

لند ن : د مسکو دخبر په قرار شوروی قواوی دلينګراد په (۲۰) ميلی کښې د« ګت چين »دنيولو دپار ه له جرمنيانو سره په کـلکه جګړ ه اخته دی او جرمنيان په توله معنی سره خورا کلك مقاومت کوی .

برلين : دلينګراد په جنوبی محاذ کښې کـلـکه جګړ ه جاری ده او د «نو فو ګراد» په شمال غرب دالمن په غدير اود «نيول » په شمال اود کرچ په شمال کښې دروسانو ټولی حملی ردشوی.

لندن:مکسيکوله « بولوويا »نه خپل سفير بيرته وغوښت اوله (بولوويا) سره ئی خپل مناسبات وشلول .

الجزيره :دمتحدينو قواوی دروم په شمال غرب کښې وړاندی ځی خو وار په وار دجرمنيانو مقاومت کلکيږی.

الجزيره: دآژانس نماينده اطلاع خپره کړيده چه: دايطاليا دګستاو په جبهه کښې جر منی قواؤ ته د هټلر شخصی پيغام رسيدلی دی چه په هره توګه اوقيمت سره وی بايد د ګستاو دخط مدافعه و کړی .

واشنګټن : که څه هم سم له معموله سره جنرال « ميکـار تر » وروسته تر ٦٤ کلو بايد متقا عد شوی وای خو رسماً ووبل شوه چه دی به وروسته تردی سن هم چه نن ئی دعمر (٦٤) سا لګره وه خپل کـار ته دوام ور کړی .

لندن :دسه شنبی په ورځ (رچر ډلا) دانګلستان داخله وزير دګړی ورو سته دمعاونت پر مسئله باندی دمبا حثی په ضمن کښې ووبل چه په ۱۹٤۱ کښې متحدينو يوا زی داروپا سره دمرستی په خوا کښې فـکر کـاوه خواو س به دآسيا سره دمعاونت فـکرهم ولری .

ده وويل چه وروسته د تيری عمو می جګړی تر ختميدو سم دجامعهٔ ملل له ار قامو سره تقريبا (۲) مليونه ډالره داعانی دپار ه لګيدلی وه خواوس به تقريبا (۲) زره مليونه ډالره دا عا نی او دمتحدينودنوی تعمير دمجلس په واسطه وليګيږی . (ريوتر)

سدنی : دسه شنبی په ورځ د آستريليا د کـار ګرانو ګوند دخپل کـنفرانس په نتيجه کښې فيصله کړه چه:سږ کـال به خپل نماينده لندن ته ددی دپـار ه وليږی چه هلته د بر طانيې دامپراطوری- دکـار ګـرانو پـه کـنفر انس کښې شر کت وکړی او اغلباً به دآستريليا او(نيوزيلانډ) کار ګران په دی کـنفرانس کښې مشتر ک، نماينده ګی ولر ی هيله کيږی چه دا کـفرانس به داګست اوسټمبر په مياشتو کښې په لندن کښې جوړشی څرنګه چه هيله کيږی دا کـنفرانس به دامپراطوری- دجمعيت يـوداسی مشو رتی مجلس وی چه دکار ګرانو اوامپراطوری- مفاد به حل کړی . (ريوتر)

تو کيو : د متحدينو ديـو ه ټولـګی الوتـکو له جملی نه چه دجنوری په ۲۲او۲۳ تاريخ ئی په را بال حمله راوړه دی وه- ۱۲۵ حمله راو ړو نکی الوتـکی دجاپان دښکاری الوتـکو اوجګړ خولو توپو له خوار اواچولی شوی. (دومی)

جذام

د«همدرد صحت» له مجلې څخه :

جذام دهغه مزمن او متعدی مرض نوم دی چه دموجوده تحقیقاتو له رویه دا مرض دیوی مخصوصی جرثومی نتیجه بلل کیږی په دی مرض کښې دانسان په جلد او مخاطی غشاء باندی غوټی غوندی را ښکاره کیږی دا مراض په دوه قسمه دی چه یو قسم ته ئی (جذام درنی) اوبل قسم ته ئی (جذام عصبی) ویل کیږی . که څه هم دامراض په خپل ابتدائی وخت کښې مختلف اشکال لری لیکن په ورو ستنو مراحلو کښې ددی مرض تول مختلف انواع یو بل سره مخلوطیږی او ددی بدمرض په اثر دانسان وجود ورو ورو خوړینیږی اود حساس په قوت کښې اختلال پیدا کیږی .

تاریخ :

دتاریخی معلوماتو له رویه دا یو ډیر زوړ او پخوانی مرض دی چه ددی مرض ذکر په (وید و نو) کښې هم راغلی دی او له ځینو مجری کتبو څخه دا هم معلومیږی چه دا مرض په فراعنه ؤ کښې هم ؤ او له تورات څخه معلومیږی چه دحضرت مسیح د پیدا کیدلو څخه ئی څلور زره کاله وړاندی په مصر کښې یو ډیر خطرناك صورت اختیار کړی ؤ دفارس د کتابونو دمطالعې نه معلومیږی چه دزردشت په وخت کښې هم دامراض موجود ؤ.دامریکې په پخوا نو ځنو کنډ والو کښې ځینې دارازخاورین لوښې کشف شوید ی چه له هغو څخه دا خبره معلومیږی چه امریکې ته دکولمبس د راتلو نه وړاندی په امریکې کښې دامرض موجود ؤ.دروم او یونان پخوانو طبیبانو د دی مرض په شاؤ خوا کښې پلټنې کړی دی لیکن د صلیب تر جنګه وړاندی په وسطی اومغربی آسیا کښې ددی مرض ذکر نه دی لیدل شوی .

په فرانسې ، ایطالیا ، هسپانیې جرمن او انګلستان او غیره کښې دامرض ترهغه وخته وروسته خپور شویدی چه له دی ځایو خلك شام اوفلسطین ته په صلیبی جنګ کښې دشرکت دپاره تللی وو اوددی مرض شدت په دغه ځایو کښې له دی څخه معلومیږی چه په منځنو پیړو کښې په اروپائی ممالکو کښې د دی مرض درنځورانو ځایونه تقریباً شلو زرو ته رسیدل . جذام له کوم ملك څخه شروع شو ؟

ددی سوال په ځواب کښې مونږ کوم موثوق معلومات په لاس نه لرو لیکن له تازه معلوماتو څخه دامعلومیږی چه شرق اقصی ددی مرض اصلی مینه ده .

مختلف ممالك اوجذام :

په ټوله دنیا کښې ددی مرض درنځورانو شمیر تر څلویښت او پنځوسو لکو پوری رسیږی اودامرض په هر براعظم کښې وجودلری چه لنډ تفصیل ئې دا دی :

په آسیا کښې : چین اوهندوستان ددی مرض دښکار ځای و . په ۱۹۳۳ کښې دنیو یارك (ورلډمیډیکل) په چین کښې دجذامیانو شمیر تردری لکو پوری ښودلی ؤ اوهر کله چه په چین کښې دنفوس شماری و ضعیت په ښه ډول نه دی اصلاح شوی نوله دی کبله ددی راز رنځورانو شمیر په پوره ډول نه دی معلوم شوی . « نوربیا»

سال ۱۹۴۴

(۲)

براعظم افریقا قسمتی ازطرف مسلمانها وقسمتی ازطرف زنګی ها معمور شده واز یکصد سال باینطرف محفوظ و مامون مانده است . بحر مدیترانه، بحر اتلانتیك و بحر هند راه های خود را تحت کنترول متحدین باز گذاشته اند، نقاط حساس وحیاتی چه در شرق وچه در غرب مدیترانه بشمول جنوب ایطالیا درتحت اشغال متحدین میباشد.ازقرار گاه های واقع انګلیند شمال افریقا، ایطالیا و بحر مدیترانه متحدین هر روزه کشورهای محور و مواقع نظامی آنها را از فرانس الی بلغاریه و از شمال جرمنی تاجزیرهٔ کریت مورد هجوم وتعرض هوائی قرار میدهند دسته های جهازات متحدین گرچه متحمل خسارات کوچکی هم میشوند ولی درهمه دریاها رفت و آمد دارند، ازطرف دیگر تولیدات آنها بصورت فوق العاده انکشاف نموده است .

روسها دوباره بمارش آغاز نموده اند ولی جرمنها هم مقاومت عنودانه و شدیدی نشان میدهند، هکذا پیشرفت متحدین در ایطالیا هم بصورت فوق صورت خواهد گرفت.

متحدین دیگر نمیتوانند در غرب بیشتر انتظار بکشند، میخواهند جبههٔ دوم خودرا نه تنها مبنی بر ایفای عهد با ستالین بلکه برای خاتمه دادن انتظار از وقوع حملات بزرگ آلمان، آغاز نمایند. نا گفته نماند از وقتیکه جنګ شروع شده است متحدین از نقطهٔ نظر قوهٔ انسانی متحمل ضایعات مهمی نشده اند بلکه اردوهای عمدهٔ انګلستان و امازونی که بالغ به ملیونها سرباز تعلیمیافته میشود حالا میخواهند بیك حمله و تعرض بزرگ بالای دشمن بپردازند قوهٔ انسانی برطانیه علاوتاً در اثنای چار سال جنګ بذریعهٔ دومینیونها وقوای هندی تاانداز ه زیادی تقویه شده است. بریطانیا وامریکا شاید روزانه ملیونها پوند برای مصارف جنګی صرف نموده ودوش خودرا به اثر قروض فوق العاده گرانبار بسازند ولی درموقع ضرورت چنین یك اردوی وسیعی را برای وارد آوردن آخرین ضربه در ۱۹۴۴ در دست دارند .

روزولت وچرچل پیشګوئی نموده اند که در ۱۹۴۴ فاتح خواهند شد ولی چنانچه خود آنها گفته اند جنګهائی که برای این منظور بعمل خواهد آمد مثل جنګ های واترلوو گیتیزبرگ خونین خواهد بود طوریکه ایشان گفته اند جرمنیها یك دیوار وسیعی در امتداد اتلانتیك ازناروی تاجنوب فرانسه بوجود آورده و درینجا ازنقطهٔ نظر قوای انسانی کمبودی ندارند . المان ها هنوز قسمت بزرگ اروپارا در دست داشته وعلاوتاً ازحیث غذا ، قورخانه ومهمات زحمت وتکلیف حس نمیکنند ومیتوان گفت که یورپ اشغال شده را حقیقتاً بمثابهٔ یك قلعهٔ درآورده وهریك گز وهریك وجب زمین را درست بمثل ایطالیا مدافعه خواهند کرد ازاوضاع بالقانات چنین معلوم میشود که متحدین ازبالقانات صرف نظر کرده واجنبی های پروپاګند آنها بالقانات را رویهمرفته بصورتیکه گویا اصلاً برای متحدین وجود نداشت ویااقلا برای حاضر وجود ندارد از قلم انداخته اند از آنجا که جنګ در ایطالیا یك وظیفهٔ بزرگ و مهمی میباشد لذا برای جنګ بالقان میتوان انتظار کشید طرف مقابل جزائر مهمی را در اډریاتیك در دست داشته ومیتوانند ازهوا قافلهٔ جهازاترا که بخواهند به بالقانات عسکر ببرند تحت بمبارد گرفته و متحمل خساره بسازند . بنابرین متحدین جنګهای گورریلا مانند در یوګوسلاویا ودیګر کشورهای بالقان برای مضطرب ساختن خصم تشویق نموده وبرای دسته های مذکور از طرق هوا مهمات میرسانند .

قرار معلوم روسیه راجع به جبههٔ بالقان جهت درهم شکستن جرمنی مانند جبههٔ آبنای انګلستان که آنقدر ذی تاثیر نمیباشد بسیار علاقه نشان نمیدهد .

دنیا مقارن بهار ۱۹۴۴ با واقعات فوق العاده فجیع و در اماتیکی مقابل خواهد شد متحدین میدانند که نه میتوانند دیگر به تکرار یك عمل مثل عمل دیپس بپردازند از آنجا که ایشان میخواهند بانهایت شجاعت ودلاوری بجنګند بنابران ازطرف مقابل خود نیز توقع چنین جنګ را خواهند داشت . و اما راجع بجاپان قضیهٔ مذکور مطابق اقوال ونظریات لارد و اول ولارد لوی مونت باتن در آخرین مرحله قرار گرفته است یعنی حساب خودرا با اخیر الذکر بعد خاتمه دادن کار باجرمنی فیصله خواهند کرد. وقتی که کار باجرمنی یکطرفه ساخته شود آنوقت حالت ووضعیت اخلاقی متحدین پس ازچنان جد وجهد واعمال فوق العاده درمقابل جرمنی چه خواهد بود ؟ چه قوائی را جاپان به تنهائی در مقابل متحدین در طی چندین سال ودر یکمیدان محاربه بطول ۶۰۰۰ میل بکار خواهد انداخت؟ چقدر طرفین برای به سر بردن این جنګ از حیث اقتصادی، مالی تاب وتوان خواهد داشت؟ این سوالاتیست که بحث دراطراف آن فعلا بیمورد بوده وآینده حقایق را بمیدان خواهد آورد . (انتها)

«دلمړی مخ پاتی»

زمایه فکر دایو داسی اجتماعی خدمت دی چه که عملی وګرزی نه یوازی همدا چه موجوده و ګړی او حاضره نسل به په دی نسبت سره ممنون اومتشکر وی بلکه یقین کوم چه راتلونکی نسلونه به هم ددی بیځایه اوز یا تو دودو نودلری کولو یا په هغو کښې دتخفیفاتو اوآسانیتا په عمل راوستلو په نسبت ددی اصلاحاتو او ددی فایده منو تصویباتو مؤسسین په ښو نوموسره یادوی . (انتها)

خرګندونه

داکتر محمد یوسف

تعلیمیافتهٔ امریکا همه روزه از ساعت ۴ تا ۶ عصر بخدمت مریضان ومراجعین محترم حاضر است. خانه نمبر ۲۲/۶۳ خوابګاه متصل باغ عمومی.

(۵۰۶) ۲/۳

فن اسلامی در تونس

(۳)

وبه مسجد اخیرالذکر سقف کوچکی که آن را ازخارج احاطه کرده علاوه نمود کذا مساجد ، مدارس ، زاویه ها وبازارها و کتابخانه ها وذخائر آب انشاء کرد امامعلومات کافی راجع باین آثار که اکثر آن ضایع شده بدست نیست درکتب تاریخ تنها اسمای آنها باقی مانده است . مسجد القصبه ازمشهورترین انشاآت حفصی ها بشمار میرود این مسجد باصومعهٔ مربعهٔ ممتاز بوده ودرتزئین وطرز ساختمان آن اثرفن موحدین دیده میشود ویك لوحه درآن وجود دارد که تاریخ تاسیس آن را در سال ۶۳۰هـ نشان میدهد .

دورهٔ پنجم (۹۸۱-۱۲۹۸هـ)

وقتیکه دولت حفصی رو به ضعف نهاد اول هسپانوی ها وبعداً ترکها به تونس چشم طمع دوختند این دولت مدت زیادی بالای این مملکت نزاع نموده بالاخره موفقیت نصیب دولت اخیرالذکر شد این حکومت راجع به طرز حکمرانی آن مملکت یك نظام مخصوص را شبیه به نظامی که در خصوص مصر وضع کرده بود طرح نموده و یك والی را در آنجا مقرر نمود که بنام (پاشا) یاد میشد ومحافظت آن را به (ینی چریها) محول نمود وهر صد نفر ازافراد (ینی چریها) در تحت امر یك ضابط قرار داشتند که آنرا (دای) میگفتند وتحصیل خراج اموال بیك نفر مامور موسوم به (بای) محول بود (دای) درینجا نفوذ زیاد حاصل کرد تا اینکه بالاخره حاکم فعلی مملکت گردید بعدازان بای قوه ونفوذ حاصل کرده سلطه را از(دای) غصب واداره مملکت را بدست گرفت اما بعدها بای ها هم ضعیف گردیده مجبور شدند که ازسال ۱۲۹۸ باینطرف حمایت فرانسه را قبول بکنند واین حمایت تا امروز هم دوام دارد مهمترین حوادثی که درین دوره ازنقطهٔ نظر مورخ فن ، اهمیت دارد سه چیز است: اول مملکت یك جزء امپراطوری عثمانی قرار گرفته، دوم عدهٔ زیاد اندلسی ها ازدست هسپانویها باین مملکت مهاجرت کرده حکومت وملت تونس آنهارا استقبال نموده اراضی برای آنها داده ووسائل معیشت وزندگی آن ها را فراهم نمودند وبالاخره اروپا بوسیلهٔ محاربه ، تجارت وهجرت روابط خودرا به تونس قائم کرده و تمام این عوامل وحوادث اثرات بزرگی در فن تونسی باقی گذاشته است اثرات ترکی در صوامع ،مساجد این عصر بخوبی نمایان است چنانچه مسجد(سیدی محرز) باقبه ها ودیوار های مزین کاشی خود مسجد سلطان احمدرا در قسطنطنیه بیاد میدهد کذا درطرز ساختمان خود به مسجد محمد علی در قلعه شباهت دارد اثرات اندلسی ها در بسیاری از مبانی ومصنوعات وحتی در بسیاری از آثاریکه تاامروز ساخته میشود مشاهده میگردد درمسجد (یوسف صاحب الطابع) وستونهای مسجد (حموده بای)اثرات معماری ایطالوی ظاهر میباشد

کذا تونس در وقت فتوحات اسلامی طرزهای فنی مختلفه را قبول کرده است مانند طرز اموی،عباسی ،فاطمی موحدین اندلسی لیکن تنها باین تقالید قدیم اکتفاء نکرده بلکه آنرا با آثار خود مزج نمود ویك فن مخصوصی را بوجود آورده است که میتوان آن را(فن تونسی اسلامی) گفت . « انتها »

کار او بدائی

(۲)

پخوانی انسانان په زراعت او کرهنی نه پوهیدل په هغه وخت کښې ددوی کار د ښکار و ښکار ؤ .دوی چه د غنمو، اوربشو اودنورو شیانو دپس انداز فکر نه درلود نو د راتلونکی کال د پاره به ئی پاسره نه کوله اوددوی کار به برهم اوخراب ؤ او دژوند په اصولونه پوهیدل . ورو سته تر دی چه دوی معادن کشف کړل اواورئې پیدا کړ دفلزاتو پیدا یښت دوی ته داورزده کړه چه دخپل ژوند نظم اونسق سره جوړ کړی . ورووروئې دتمدن خواته مخ واړاوه ترڅو چه دننی ترقی اوورور ګلوی د ګرته را ووتل . و ګړو دور ور ګلوی اواتفاق له لیاری پرطبیعت بری و موند ، داوبو پرمخ باندی ئې تګ و کړی شواو په فضا کښې ئې آلو تنه و کړه ......

له الکتریك څخه برښنامیانځ ته راغله په یوه فابریکه کښې به ورځ زرګونه متر تو کر جوړیږی اودا ټول شیان ددی درو مهمو عواملو نتایج دی :

(۱)وتهاوصرفه جوئی (۲) ورور ګلوی اورقابت(۳)استعداداو قابلیت. د کلونو په تیریدلو سره انسانانو له اوسپنې څخه اسبابونه اولوښی جوړ کړل ، ښارونه ، کلی او کورونه ئې ودان کړل ترڅو چه ننني تمدن ته ورسیدل چه ئې نن مونږ په سترګو وینو ، داټول دصرفه جوئی او سیما تمر اوخوزه مېوه ده .

هغه وخت چه انسانان لا متمدن شوی نه وو اوددریاب پر غاړو اوسیدل ، زړی ونی اوتنکی (نازك) نهالګی به ئې پری کول او هغه وخت چه د اوسپنې میخ نه وو اختراع شوی له لرګی څخه به ئې مځو نه جوړ ول اوله زړو دونو څخه به ئې بېړی تیار ولی او دهغو په ذریعه به ئې په دریابو کښې تګ او راتګ کاوه ....

آخر اوسپنه پیدا شوه اوله دی څخه ئې ښه شیان جوړ کړل دلرګیو له بېړیو څخه اوسنی عصری بېړی ، اورګاډی او آلوتکی میانځ ته را ووتلی ...

هغه ځایونه چه دغلو او داړه ماړانو ځایونه وو دخو تنو وطن دوستو په فدا کاری سره دامن او خوشحالی ځایونه و ګرزیدل .

انسانانو جاهایت او وحشیګری پری ښوده دخیړنی او پلټنی موضوع ئې چه له ټولو موضوعاتو څخه هسکه اولویه موضوع ده خپله وظیفه وبلله : نوانسانانو پر محیط باندی بری وموند.غنم اواوربشی ئې پیدا کړل،اسباب او نور عالی فیزیکی شیان ئې اختراع کړل . هغه شی چه دوی په زحمت سره کړلی ؤو مونږ ئې نن ریبو .

دهغوی دزحمت او کوښښ نتیجه ده چه علم اوصنعت پیداشو اومونږ ئې دمدنیت اوانسانیت بزرګواری او شرفته ورنژدی کړلو. (انتها)